



Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Via Lactea Sive Institutiones Iuris Canonici

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Tit. IX. De Mutuis petitionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94613](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94613)

quàm ad definitionem causæ principalis procedatur. Item si petenti hereditatem objecta sit natalium exceptio. *cap. 1. de Ord. cogn. c. 3. eod. de Ord. cogn. & ibi per Gloss.* Item si spoliatus excipiat de spolio; nam hoc casu probationes super spolio primitus erunt audiendæ, atque si fuerit probatum spoliū, reus non cogetur respondere Positionibus, donec integrè restitutus fuerit. *§. Sed etsi. h. tit. c. Cum dilectus. de Ordin. cognit.* Ratio autem hujus Decisionis est, quia nec nudi contendere, nec inermes inimicis nos opponere debemus. *cap. 1. de Restit. Spoliat. in 6.* Sunt tamen casus, in quibus hoc, quod hic dicitur, non habet locum, ut per Gloss. in *d. §. Sed etsi.* & per DD. in *c. 2. de Ord. cognit.* Unum tamen nota, quod si in civilibus causis loquamur, hæc exceptio debet opponi hoc modo; ut spoliū dicatur factum ab Actore; & hoc introductum est, ne calumniose proposita causas Ecclesiasticas contingat impedire. *§. Sed quia. hoc tit. c. 1. de Restit. Spoliat. in 6.* Alius enim Judex non debet supersedere in causa principali. Quod si reus est, si in criminalibus opponatur; quia in hoc casu si Reus excipiens fuerit privatus per violentiam ablativam, vel expulsiivam, vel tota substantia, vel majori parte ipsius, proposita hujusmodi exceptione, quod spoliū a tertio sit factum, processus differtur, propositis pœnis expensarum, vel etiam Arbitrariis, nisi intra dies quindecim obiciens exceptionem probaverit. *§. In criminalibus. h. t. c. 1. & ibi not. de Restit. Spoliat. in 6.* Sed tamen verum est, quod in hoc casu à Judice potest etiam tempus indulgeri, infra quod restitutionem Reus imploret; quo tempore transacto, nisi petierit restitutionem, & causam ad finem perduxerit, non obstante exceptione, poterit accusari. *§. Inter Scholares. hoc tit. d. c. 1. §. Solet. de Restit. Spoliat. in 6.* Et nota generaliter ad supradicta, quod si Reus opponat exceptionem, quæ adversus se ipsum possit opponi; nullatenus talis exceptio est admittenda. *§. Cavebit. hoc tit. c. Nihil. 32. q. 6. cum pluribus seqq. & c. fin. d. 26. c. Judicet. 3. q. 7.* Unde, si quis habens plura beneficia, de eadem pluralitate adversus alium excipiat; aut si perjurium, aut excommunicacionem is obiciat, qui perjuravit, aut excommunicatus est, non est audiendus. *d. §. Cavebit. c. Cum Ecclesiasticas. hoc tit.* Quod tamen verum est, si quis proprio nomine conventus excipiat; secus verò est, cum aliquis suam defendens Ecclesiam, excipiat. *§. Hoc tamen. hoc tit. c. Dillectis. eod.*

Secundò nota, quod quis potest proponere non solum unam, sed etiam plures exceptiones etiam contrarias. *§. Postremò. hoc tit. facit l. Nemo. ubi not. ff. eod.* Quod intellige secundum Abb. in *c. fin. in fine. de Relig. Domib.* Ut scilicet procedat, quando aliquis proponit plures exceptiones contrarias eodem tempore non purè, sed sub conditione; veluti si excipiens dicat, propono talem exceptionem; & si hæc non procedat propono talem: ita inquit Abb. loco suprà allegato; Et de alia declaratione vide Bart. in *d. l. Nemo;* quem refert Abb. in *cap. Pastoralis. eod.*

Quò ad Postremum. Replicatio nihil aliud est, quàm exceptionis propositæ repulsio, vel exclusio quædam: sicut enim exceptio excludit actionem; ita & Replicatio excludit exceptionem. *§. fin. hoc tit.* Unde sicut probata intentione Actoris, deinde probanda est exceptio peremptoria, ut suprà diximus; ita probata exceptione Repli-

catio probanda erit, *c. Illud. de Prescript. & Goffr. in Summ. de Probat. n. 14.*

Hucusque compendiosè dicta de Exceptionibus deserviunt ad generalem earum cognitionem consequendam. Caterum, ut specificam intelligentiam omnium, & singularum Exceptionum studiosus Lector percipiat, legat ea, quæ traduntur ab Oinotimo, à Pichardo, & à Nicolio in *Lib. 3. Instit. Civil. tit. 8. de Exceptionibus;* & abundantius à Pace Jordano *Tom. 3. lib. 14. tit. 23.* & novissimè à Carolo de Grassis in suo eruditissimo Tractatu de Exceptionibus, in quo earum quædraginta tres species exponit, & declarat. At non bene discuntur, nisi Forus practicetur.

TIT. IX.

De Mutuis Petitionibus.

Quoniam petitiones, quæ vicissim à Reis solent proponi, habent speciem quandam Exceptionis; ob id nunc de ista materia differitur; & pro expeditione tituli, videbimus:

1. Quid sit Mutua Petitio?
2. Quando Reconventio sit facienda?
3. Coram quibus Judicibus fieri possit?
4. In quibus causis locum habeat?
5. Qui possint reconvenire?
6. Qui sint Reconventionis effectus?

Quò ad Primum. Mutua petitio, ut nomen ipsum significat, est petitio facta hinc inde; & ex parte Actoris dicitur *Conventio;* ex parte verò Rei *Reconventio;* quoniam Reus conventus vicissim Actorem convenire videtur; ut notat Abbas in *Rubr. extr. eod.*

Quò ad Secundum. Proposita actione ab Actore, & oblato libello, si forte Reus Jus habet conveniendi ipsomet Actorem; tunc potest ipsemet Reus suam reconventionem proponere, ut not. in *cap. Sap. de Sent. excomm.* Et debet reconventio proponi illico postquam fuerit Reus conventus. *c. 1. eod. §. Proposita. hoc tit.*

Quò ad Tertium. Reconventio potest fieri coram quocunque Judice Ordinario, vel Delegato. *d. cap. extr. eod. c. Dispensat. §. Reus. de Rescript. in 6. §. Nec solum. hoc tit.* Hinc fit postea, quod ipsemet Reus interdum vocat coram Judice seculari personam Ecclesiasticam, quam alias vocare non posset. Glossa in *c. 1. extr. eod.* Cujus enim quis in agendo observat arbitrium, eundem habere contra se Judicem in eodem negotio dedignari non debet; ut hic in *princ. c. 1. §. Cuius. 3. q. 8. & l. Cum Papinianus. in fine. C. de Sent. & Interl. omn. Jud.* Unde etiam Actoris, & rei reconventionis æqualis debet esse conditio in Judicio; & ideo si causa appellatione remota committatur, si Reus Actorem reconveniret; uno, eodemque Jure circa appellationis remedium, uterque censendus erit. *§. Utriusque. h. tit. cap. fin. ubi Abb. eod.*

Verum coram Arbitris non habet locum reconventio; Ratio est, quia isti non possunt judicare nisi de his tantum, super quibus in eos commissum fuerit. *§. de Arbitris. hoc tit.* Nec habent Jurisdictionem à Jure, sed tantum notionem. *l. Prator. ff. de Re Judic.* Abbas in *cap. Cum dilectus. de Arbitr. & in c. 1. eod.*

Quò ad Quartum. Reconventio habet locum in omnibus fere causis, excepta causa Depositi, & exceptis criminalibus. *§. fin. hoc tit. c. fin. extr. eod. l. Si quis vel pecunias. C. Depositi. Item*

exci-

excipiuntur causæ Spirituales, cum non possit Reus conventus coram Iudice Laico in causa Spirituali Actorem reconvenire; ut sunt causæ Jurispatronatus, Decimarum, Matrimonii, & huiusmodi. *§. Interdum. h. t. c. Ex tenore. & c. Si diligenti. De Foro compet. c. Quanto. de Judic. c. Tua. 1. & 2. De Decimis.*

Quò ad Quintum. Regula generalis est, omnes posse reconvenire, exceptis his, qui sunt excommunicati, licet possint excipere, ut vidimus titulo præterito. Ratio ea est, ne quod in defensionis remedium sustinetur, ad impugnationis materiam extendatur. *§. Idem Juris. h. t. Innoc. in c. Si verè, de Sent. excom. & per Abb. in c. Cum inter. de Except.*

Quò ad Postremum. Reconventionis effectus est, quod hac via, atque ratione potest Reus conventus suum Jus consequi. Alter est effectus; ut virtute Reconventionis efficiatur Iudex competens, qui non est Iudex. *d. c. 1. & c. 2. extr. eod. d. l. Cum Papinianus. & Authent. Consequenter. C. de Senten. & Interloc. omn. Judic.*

T I T. X.

De Restitutione Spoliatorum.

Sicut in illis casibus, quos supra titulo proximo exposuimus, non habet locum Reconventio; ita quoque non permittitur quoties quis conqueritur de Spolio; nam ab Adversario suo non potest conveniri. *§. 1. hoc nostro tit. & idè de hac materia tractatur in titulo nostro, pro cuius expeditione videbimus:*

1. Quid sit Spoliatio?
2. Quod remedium habeat Spoliatus?
3. Quando Restitutio facienda sit?
4. Quæ sint restituenda.

Quò ad Primum. Spoliatio à possessione rei immobilis est violenta, & iniuriosa dejectio, vel mobilis rei ablatio: diciturque violenta; quoniam si concurrat consensus, spoliatio locum non habet. *c. Accepta. extr. eod. & notat in c. In litteris. eod.*

Quò ad Secundum. Quotiescunque quis spoliatus est, habet remedium Restitutionis, ut in pristinum statum reducat, quod in tantum verum est, ut debeat omnino restitutio fieri, & spoliatus possessionem recuperare. *c. 1. cap. 2. extr. eod. Et debet recuperare actu ipso; nec sententia sola sufficit, ut not. in cap. Cum aliquibus. de Sent. & Re Judic. c. Episcopi. §. 1. 3. q. 1. §. Nec restitutionis. eod.*

Quò ad Tertium. Est facienda Restitutio semper ante principalis causæ ingressum, cuiuscunque generis sit ipsa causa, & quodcunque fuerit Iudicium intentatum. *§. Sed etsi. hoc tit. c. Omnes. 2. q. 2. & c. Nullus. & per tot. 3. q. 1. Reintegranda. & per tot. Et hæc restitutio fit ad omnia, non solum ad damna, & expensas passas post spolum; sed etiam ad factas in conveniendis amicis, & parandis armis, ab eo, qui propulsavit vim incontinenti; & sic ab eo, qui nunquam perdidit possessionem. l. 1. §. Vim vi. l. 3. §. Cum igitur. ff. de vi, & vi armat. & ibi Bart. Dicitur ante ingressum ex ea ratione, quia si proponitur exceptio Spolii, non cogitur Reus respondere Actori, nisi fuerit restitutus, ut habetur in c. In his. & in c. Conquerente. eod. tit. Et notandum est, quod quis dicitur etiam est spoliatus, cum fuerit possessione privatus à Iudice, qui sententiam nullam tulit, vel non servavit Juris ordinem,*

vel est Iudex incompetens. *§. Spoliatus. h. t. DD. in d. cap. Conquerente. & in c. Causam Matrimonii. de Off. delegat. Item etiam spoliatus is intelligitur, qui mandavit spoliari; aut ratum habuerit spolum suo nomine patratum; vel si in id vitium spoliatori succedit, ut quia rem indebitè occupatam scienter recipiat. *§. Is quoque. hoc tit. & in cap. Cum ad sedem. extr. eod. & in l. 1. §. Quoties. ff. de Vi, & vi armat. Unde etiam is ad restitutionem obligabitur. Ita notatur in d. c. Cum ad sedem. Et huius occasione nota, quod si quis spontè post spolum renunciaverit, non per hoc impeditur Restitutio; & hoc optima ratione, quia non est verisimile, quod spontè proprio Iuri renunciaverit, qui renunciat spoliatus. *§. Illud quæstum. hoc tit. cap. 2. extr. eod. Quod secus est, si ante spolum facta sit huiusmodi renuntiatio. §. Testes. hoc tit. c. Accepta. extr. eod. Et hic est unus casus exceptus à regula.***

Secundò excipitur casus, quando contra excipientem de spolio opponitur de alia spoliatio-
ne. cap. fin. de ord. cogn.

Tertiò si excipiens eodem tempore super spolio disceptari consenserit. *c. 1. eod.*

Quartò si spoliatus in petitorio ante restitutionis postulationem succubuerit, ut per Legistas in l. Naturaliter. *§. Nihil commune. ff. de Acquirenda possessione.*

Quintò excipitur, quando spoliator, non per contumaciam, vel per dolum abest; nam si eo absente voluerit Actor probare spolum, & certus terminus sit ipsi spoliatori præfixus, intra quem spoliatus sit restituendus, hoc casu si Reus intra illud temporis spatium sese Iudici exhibere non possit, nihilominus spoliatus non erit restituendus. *§. Item si. hoc tit. cap. Consultationibus. de Off. deleg.*

Sextò excipitur casus, quando contra agentem spolio, opponitur exceptio, per quam concludatur, illum non possedisse; nam hoc casu differenda est restitutio, donec de tali exceptione cognoscatur. *§. Sed etsi. h. t. Ubi traduntur exempla in Laico, qui spiritualia possidere non potest. c. Causam. de Præscript. Et in Sacerdote, qui non potest habere uxorem; & hanc exceptionem possumus opponere tam ad possessorium, quam ad petitorium. Abb. in cap. parte. eod. fin. extr. eod. facit quod ad hoc notat Bald. in tit. de Pace Constant. in vers. restituitur. Et ex hoc inferunt DD. quod exceptio specialis reservationis beneficii impedit restitutionem, etiam si spoliatus justificare possit possessionem titulo colorato, quia reservatio Apostolica inficit titulum, & possessionem: *c. Si eo tempore de Elect. in 6. Rot. Roman. decis. 3. alias 16. hoc tit. in novis. Et Abb. in c. In litteris. num. 28. eod.**

Septimò: Excipitur casus, quando pro Spoliatore militat Juris præsumptio, nam etiam hoc casu Spoliatus ante omnia non est restituendus: exemplum habetur in *§. Quinimmo. hoc tit. c. fin. eod. in 6. Quod intellige quando Præsumptio non solum ostendit injustitiam possessionis ex parte spoliari, sed etiam justificat possessionem spoliatoris. d. cap. fin. De aliis intellectibus vide Gloss. in d. §. Quinimmo. in verb. militat. Item in casu cap. Significasti. de Divortii, ubi notoria fornicatio uxoris privavit eam restitutione. Item spoliatus illico non restituitur, si hæresis labe pollutus deprehendatur. *cap. Quo jure. d. 8. §. 1. 13. qu. 1. Ratio est quia hæreticus nihil potest possidere. c. 1. & 2. 23. q. 7. Vel.**